

NEURO

KONTAKTEN

MEDLEMSTIDNING FÖR NEUROFÖRBUNDET GÖTEBORG

NR 6

OKTOBER 2023

TIPS FRÅN KANSLIET

- Möte med nya medlemmar

KOMPASSEN

- B-cellernas roll vid MS

AKTIVITETER

- Polyneuropatidagen
- Fråga neurologen
- Piffologi

INNEHÅLL

- Ord från ordföranden 2
- Hilda Henrikssons Fond 2
- Julfest - notera datum 3
- Aktiviteter: 3-5
  - Möte nya medlemmar
  - "Fråga Neurologen"
  - MS och teambaserad rehabilitering
  - Gustav Adolfsfika
  - Piffologi-afton
  - Julbord & Julmarknad
  - Borgen
  - Visning + lunch hotell Curiosa
- Polyneuropatidagen och målgång för Neuro on tour 5
- Konstföreningen 6
  - Café KonstArten
- Aktiviteter hos andra föreningar - Strokeföreningen 6
- Strannegården 7-8
  - Kransbindning
  - Välkommen på pyssel
  - Reportage - Funkibator
  - Sommaren med Victoria
- Kompassen artikel: 9-11
  - B-cellernas roll vid MS
- Annons: Funkibator 11
- Efterlysning 11

Omslagsbild: Botaniska trädgården okt-22, Ann-Christin Östlund

REDAKTIONEN

Ansvarig utgivare:

Kent Andersson

Redaktion:

Kansliet

Administratör:

Ann-Christin Östlund

Material till Kontakten skickas till:

E-post: kontakten.gbg@neuro.se
eller

Neuroförbundet Göteborg
Kontakten

Gruvgatan 8, vån 4

421 30 Västra Frölunda

Annonser:

Helsida	2 200 kr
halvsida	1 400 kr
1/3-sida	1 100 kr
1/4-sida	900 kr
1/8-sida	700 kr
Priserna är samma för färg och svart-vitt.	

Hej allesammans!

Nu är hösten här och vi försöker erbjuda ett varierat brett utbud av aktiviteter under den kommande mörka årstiden. På Strannegården inleder vi månaden med "Säsongsavslutning" (Mat och Röjarhelg) 6-8 oktober. Dit är medlemmar välkomna att träffas, umgås och under trevliga former hjälpas åt att ställa iordning inför vintern. Vi hoppas att även du som aldrig tidigare varit på Strannegården tycker det är kul att komma för att vara med. Jag vill också nämna att Neuro riks uppmärksammar Polyneuropatidagen den 16 oktober med digitala föreläsningar. Polyneuropati är relativt okänd hos allmänheten trots att närmare 200 000 personer i Sverige lever med sjukdomen. För att öka kännedomen har Polyneuropati fått en egen årsdag som inrättades 2021. Vi vill välkomna nya medlemmar till vår föreningslokal på Gruvgatan 8 tisdagen den 17 oktober då vi bjuder på fika, mingel samt informerar om föreningens verksamhet. För dig som har förhinder då finns ytterligare ett tillfälle den 13 november. Alla medlemmar

är också välkomna på Gustav Adolfs-fika på kansliet 6 november. Andra exempel på sociala och trevliga aktiviteter som planeras är kursen i att binda höstkranisar som genomförs på Strannegården, vårt föreningsbesök till Julmarknad på Liseberg i november samt Julfesten i december.

Styrelsen fortsätter sitt intressepolitiska arbete genom olika möten med politiker. Den 19 oktober träffar vi företrädare för det nya styret i regionen och diskuterar neurosjukvården, rehabilitering och behovet av hjälpmedel. Du kanske är intresserad av att vara med eller har någon fråga du vill att vi ska ställa. Mejla i så fall till info.gbg@neuro.se eller till mig på kent.andersson@neuro.se så noterar vi dig på vår intresselista. Det blir ett begränsat antal platser.

Önskar er alla välkomna på föreningens kommande aktiviteter!

Kent Andersson
ordförande

KANSLIET INFORMERAR

Hilda Henrikssons Fond

Fonden ger bidrag i första hand till personer som har MS eller CP, men även annan neurologisk diagnos godtas (ej neuropsykiatrisk diagnos som ADHD eller Autism).

Sökande skall vara bosatt i Göteborg med omnejd och vara ekonomiskt behövande. Endast mindre belopp delas ut.

Sista ansökan för hösten är 15 oktober

Ansökningsblankett finns på Neuroförbundet Göteborgs hemsida: neuro.se/goteborg

Frågor om fonden besvaras av Caroline Persson på tel: 031-711 38 04, eller e-post: kompassen.gbg@neuro.se

JULFEST

Notera datum redan nu!

Tänk dig ett sprakande norrsken, stämningsfull musik och härliga spännande smaker från Norrland, allt samlat under samma tak. Mer utförlig information kring denna begivenhet kommer i nästa tidning. **HÅLL UTKIK!**

Dag & tid: Fredag 15 december kl. 18.30 = cirka 22.30

Plats: Lokal meddelas senare men kommer att vara i centrala Göteborg.

Avgift: 250 kr för medlemmar icke medlemmar betalar fullt pris.

Anmälan: Via länk på hemsidan senast 28 november.

Kontakt: Telefon 031-711 38 04 eller e-post info.gbg@neuro.se

Välkommen!

AKTIVITETER

Inbjudan till nya medlemmar

Välkommen på informations-träff där du/ni får möjlighet att träffa personal på kansliet och delar av styrelsen.

Vi vill gärna höra era förväntningar på föreningen och vad vi kan göra för er. Vi bjuder på enklare förtäring.

Dag & tid: Tisdag 17 oktober kl. 17.00 - 19.00

Plats: I vår föreningslokal på Gruvgatan 8, Västra Frölunda

Anmälan: Senast 12 oktober via vår hemsidan eller ring till kansliet på tel. 031-711 38 04

Varmt välkomna!

”Fråga Neurologen” för dig med nydiagnostiserad MS

Är du relativt nydiagnostiserad med MS har du möjlighet att vara med och ställa frågor till Lenka Nováková Nyrén, Neurolog från MS-Centrum på Sahlgrenska sjukhuset.

Dag & tid: Tisdag 24 oktober kl. 17.30 - 19.00

Fika serveras från kl. 17:30
Frågestund 18.00 - 19.00

Plats: I vår föreningslokal på Gruvgatan 8, Västra Frölunda

Avgift: 30 kr inklusive kaffe och smörgås.

Betalas med swish på plats.

Anmälan: Senast den 19 oktober via länk på vår hemsida. OBS! Begränsat antal platser.

MS och teambaserad rehabilitering

Vi får besök av representanter från neurovårdsteamet på Active Rehab i Göteborg. De kommer att informera om sitt teambaserade arbete och svara på frågor kring träning, förhållningssätt till hjärntrötthet och hjälpmedel med mera.

Dag & tid: Torsdagen 2 november kl. 18.00 - 19.30

Plats: I vår föreningslokal på Gruvgatan 8, Västra Frölunda

Avgift: 30 kr inklusive kaffe och smörgås. Betalas med swish på plats.

OBS! Begränsat antal platser.

Anmälan: Senast 30 oktober via länk på vår hemsida.

Välkomna!

Active

Gustav Adolfs- fika 6 november

Vi träffas i vår föreningslokal för att fika och ha trevligt. Passa på och kom till våra fina lokaler om du inte varit och hälsat på ännu. Välkommen!

Dag & tid: Måndag 6 november antingen kl. 13.30 eller kl 16.00.

Plats: I vår föreningslokal på Gruvgatan 8, Västra Frölunda

Avgift: Kaffe/ te och bakelse 20 kr. Betalas med swish på plats.

Anmälan: Senast den 30 oktober via vår hemsida eller ring kansliet på telefon 031-711 38 04.

Borgen, lokalgruppen i Kungälv

Denna sektion är till för medlemmar boende i och omkring Kungälv.

Medlemmarna träffas flera gånger per år och tar då upp aktuella ämnen och har social gemenskap.

Dag och tid:

Onsdagar kl. 13.30-15.30

Kommande träffar:

18/10, 22/11, 13/12

Plats: OBS! Nu har vi ändrat adress till - KF Länken/Utsikten, Utmarksvägen 5, 442 39 Kungälv

Alla är hjärtligt välkomna!

Lena Larsson tel. 0702-71 50 55
och Lars-Gunnar Andersson
tel. 0767-98 12 67

Piffologi-afton Fixa Fi inför advent

Hur är det med dina färdigheter kring smink och make-up?

Teresé på kansliet ger en afton med tips och trix till att lägga din make-up för att passa just ditt ansikte och din personliga smak.

Vi kommer att prata om olika borstar och produkter samt gå igenom hur man lägger en bra grund och hittar sina shades & highlights för att framhäva eller dölja, allt efter sin personliga smak.

Ta med dig de produkter som du vanligen använder och gärna de som bara ligger hemma i lådan och skräpar. Under kvällen ska vi grotta ner oss ordentligt i den underbara världen av Piff!

Dag & tid: Onsdag 15 november kl. 17.30–19.30

Plats: I vår föreningslokal på Gruvgatan 8, Västra Frölunda

Avgift: 50 kr, inkluderar tips och förtäring.

Betalas med swish på plats.

Anmälan: Senast 13 november via vår hemsida.

Tänk på att det endast finns ett begränsat antal platser så det är först till kvarn som gäller!

Googla gärna på Fibonacci och Gyllene snittet...

Julbord & Julmarknad på Liseberg

Foto: Liseberg AB - Sefan Karlberg

På Lisebergs Hamnkrog njuter vi av julens alla smaker i spännande fisk- och skaldjursrätter, traditionella julbordsrätter och ett stort utbud av veganska rätter.

Efter maten går de som vill runt på julmarknaden så länge man önskar.

Dag & tid: Fredag 24 november samlas vi utanför huvudentrén kl. 13.00

Avgift: 400 kr för medlem och 550 kr för icke medlem.

I priset ingår inträde till Liseberg och julmarknaden samt julbord med en julmust.

Beloppet sätts in på föreningens plusgiro 1 21 30-1 när du fått din anmälan bekräftad. Märk betalningen med "Julbord".

Anmälan: Senast 16 oktober till kansliet på tel. 031-711 38 04 eller via e-post: info.gbg@neuro.se.

OBS! Begränsat antal platser! Anmälan är bindande och avgiften ska vara föreningen tillhanda senast 27 oktober.

Välkommen!

Visning och Lunch på Liseberg Grand Curiosa Hotel

Foto: Quarryfold studio, Liseberg

**Vi får en guidad visning av hotellet och dess intressanta historia kring inredningen.
Lunchbuffé med smaker från när och fjärran äter vi mellan 12.00 och 14.00.**

Dag & tid: Fredag 27 oktober. Samling i hotellentrén kl. 10.45 och vi slutar buffén cirka 14.00.

Plats: Herman Lindholms Torg 1, Göteborg. Åker man kollektivt heter hållplatsen Liseberg Södra.

Avgift: Medlem 100 kr, icke medlem 198 kr.

Betalas till föreningens plusgiro 1 21 30-1 när du fått din anmälan bekräftad. Märk betalningen "Curiosa"

Anmälan: Senast 19 oktober till Madeleine, via e-post madeleine.gbg@neuro.se eller telefon 031-711 38 04.

OBS! Begränsat antal platser

POLYNEUROPATIDAGEN OCH MÅLGÅNG FÖR NEURO ON TOUR

16 oktober

Föreläsningar

Neuros riksförbund välkomnar alla som är intresserade av kunskap om Polyneuropati, träning och rehabilitering vid diagnosen och vad som finns att göra vid långvarig smärta.

Flera specialister kommer att dela med sig av sin kunskap.

Dag & tid: Måndagen 16 oktober med start kl. 13.00.

Plats: Citykonferens – Ingenjörshuset, Malmskillnadsgatan 46, Stockholm.

OBS! Du kan delta antingen fysiskt på plats eller vara med digitalt genom en livesändning.

Avgift: Gratis

Anmälan: Via länk på vår hemsida.

Neuro on tour – Jenny kommer i mål

Efter dagens föreläsningar firar vi att Jenny Ljungberg kommer i mål efter att ha cyklat 300 mil genom Sverige. Detta för att uppmärksamma neurologiska diagnoser, samla in pengar till vår verksamhet och ge stöd åt forskning.

Detta sker cirka kl. 16:20

Mer utförligt program för dagen hittar du på vår hemsida.

Café KonstArten

Neuroförbundet Göteborgs konstförening välkomnar alla medlemmar till Café KonstArten, inget medlemskap i konstföreningen krävs. Margareta Svensson leder träffarna med konstdiskussioner och trevlig gemenskap.

Dessa söndagar blir det gemensam fika med samtal om någon eller några konstnärer och deras konst. I höst ser vi filmer om Skagenmålarna.

Dag & tid: Söndag 29 oktober och 19 november kl. 14.00 - 16.00

Plats: Vegagatan 55, mötesrum 3 plan 2, Göteborg.

Avgift: 20 kr inklusive kaffe & kaka. Betalas på plats.

Anmälan: Till Margareta Svensson, e-post margareta.b.svensson@gmail.com eller tel. 0730-94 43 04

AKTIVITETER HOS ANDRA FÖRENINGAR

Strokeföreningen bjuder in till - Filmsöndagar

Varmt välkomna till filmvisningar!

Söndagen den 22 oktober "Änglagård"

Änglagård är det stora hus med ägor som plötsligt blir utan ägare då Erik Zander dör. Då man på orten inte tror att det finns en arvtagare, så antas det att byns storbonde Axel Flogfält ska köpa huset på exekutiv auktion. Men mitt under begravningen så gör kabaréartisten Fanny entré i kyrkan med partnern Zac, vilket blir . . .

Tid: kl. 14.00 - 16.00

Plats: Strokeföreningen, Vegasalen på entréplan, Vegagatan 55, Göteborg.

Avgift: 20 kr för film och fika. Betalas på plats, kontant eller med swish.

Anmälan: Till Strokeföreningens kansli senast torsdagen före filmvisningen på tel. 031-775 98 70 eller e-post: info@strokevg.se

Julkonsert med David Carbe

Ni kommer väl på vår julkonsert i Vegasalen?!

David är en mycket skicklig och underhållande pianist som brukar uppträda på olika håll i Sverige och utomlands tillsammans med andra kända artister. Vi har fått förmånen att få ett soloupptredande med David. Välkomna!

Dag & tid: Måndagen den 4 december, kl. 18.00 - 20.00

Plats: Vegasalen, entréplan till höger, Vegagatan 55, Göteborg

Avgift: 20 kr för julfika och konsert. Betalas på plats.

Anmälan: Till Strokeföreningens kansli tel. 031-775 98 70 eller e-post: info@strokevg.se OBS! Begränsat antal platser.

Foto: Mathias Otterberg

Kransbindning

Vi välkomnar Leile från Millesons till Strannegården.

Med sig har hon allt material och de verktyg som behövs för att hjälpa oss att binda en fin krans med växter och blommor. Den kan hängas på dörren eller kanske ligga på bordet runt ett ljus, när du vill duka fint.

Dag & tid: Torsdag 9 november kl: 10.30 - 14.00

OBS! Begränsat antal platser.

Avgift: Medlem 200 kr, icke medlem 350 kr.

Material, fika och lunchsmörgås ingår i priset. Betalning med swish på plats.

Anmälan: Senast 1 november till kansliet 031-711 38 04.

Välkommen på pyssel

Du kommer att tillverka något som kan bli en uppskattad julklapp!

Vi kommer att använda till exempel burkar, tavelramar och andra föremål. Dessa dekorerar med text och småsaker som tejpas över med aluminiumtejp och sedan färgas för att få en häftig finish. Agneta Faxén guidar och hjälper oss med kunskap och teknik. Vi fikar tillsammans och tar en lunch med soppa och gott bröd.

Dag & tid: Lördag den 18 november kl. 11.00-cirka 14.30

OBS! Begränsat antal deltagare.

Avgift: Medlem 150 kr, icke medlem 250 kr. *Material, fika och lunch ingår.*

Betalas med swish på plats.

Anmälan: Senast 10 november till kansliet 031-711 38 04.

Full fart och en somrig helg på Strannegården under familje- och anhöriglägret

Strannegården fylldes med familjer under en långweekend i början av sommaren. Det blev ett helt nytt koncept där Neuroförbundet Göteborg samarbetade med Funkibator Ideell Förening.

Barnens helg hade ett välfyllt program där de bland annat fick prova på olika hjälpmedel. De fick även genomföra olika smaktester och givetvis massor med bad i Strannegårdens omtyckta pool.

De vuxna deltagarna rivstartade helgen med att prata om AI, där vi testade verktyget chatgpt, för att få förståelse för hur den kan hjälpa till i kontakten med vården, stöd till att skriva intyg, få information om diagnoser och behandlingar för att nämna några av de användningsområden som vi provade. Vi ser att AI är ett viktigt verktyg för Neuroförbundets medlemmar överlag i vardagen.

Vi hade samtalsgrupper, erfarenhetsutbyte och djupdykning om att söka bidrag från fonder och stiftelser.

Gemensamma aktiviteter för både vuxna och barn med bland annat allsång med inbjudna gäster från Den sittande kören.

Per Stjärnehag var på plats och alla fick testa Beads. Det är ett unikt hjälpmedel där man åker upp i sin egna rullstol och kan sedan dra iväg på äventyr på en trehjulig motordriven elcykel.

Och så var det de magiska ingredienserna som infinner sig när man träffas förutsättningslös, där man får nya vänner och får en inblick i hur andra löst liknande situationer som man själv står inför.

Vid tangentbordet
Pia Hammargren
Funkibator Ideell Förening

Sommaren på Strannegården 2023

Ännu en sommar har flugit förbi ute på Strannegården och vi längtar redan till nästa år.

Strannegården öppnade sina dörrar och välkomnade de första sommargästerna för året under Midsommarveckan. Veckan var full av aktiviteter, skratt och glädje. På Midsommarafton firade vi med långbord nere på Bursies plats, med midsommarbuffé och underhållning. Solen sken och det skålades och sjöngs visor. Familjen Milger stod för underhållningen i form av livemusik och ett tillhörande musikquiz. Festligheterna avslutades med en klassisk midsommarefterrätt, jordgubbar och vispgräddor.

En sommardag på Strannegården

Vi har startat dagarna med frukost där vi serverat bland annat hembakat bröd. Till lunch och middag serverades varierande måltider, lagade av vår kock Ulf och hans köksassistent David. Gästerna har fått smaka allt från oxbringa, husmanskost, räkfrossa till maträtter inspirerade från hela världen. För att få det lite extra mysigt på semestern och skapa värme i vår matsal har trivselpersonalen bakat olika bullar, kakor, pajer och tårtor under veckorna, vilket gästerna uppskattade väldigt mycket.

Dagarna på Strannegården har sett olika ut då vi har fått trotsa det regnväder som den svenska sommaren har bjudit på. Aktiviteterna under sommaren har varierat. Däremot har dagarna alltid startats igång av Gustav, vår

aktivitetsledare, med morgongymnastik. En storfavorit i år har varit boulebanan, där många mindre jämna och jämna matcher spelats morgon som kväll. I sommar har vi dessutom kunnat använda vår pool oavsett väder och har både haft tuff vattengymnastik och skön avslappning i den. Under de riktigt ruggiga dagarna har även bastun varit en stor favorit.

En uppskattad aktivitet var att få segla med Kaparens seglarsällskap. Seglingsdagen började ostadigt med regnoväder och blåst men senare under dagen sprack molnen upp och solen tittade fram. Vi hade en underbar dag på havet där vi alla fick möjligheten att segla i två olika segelbåtar och även åka motorbåt. Efter en lång dag på havet kom vi alla hem med saltvatten i håret och solkyssta kinder med upplevelser vi sent kommer glömma.

Varje vecka, som vädret tillåtit, har vi gått ner till Gottskär för att ha picknick vid havet och sedan avslutat med ett stopp vid glasscaféet nere i hamnen. Under kvällarna har vi plockat fram olika spel och ofta har vi haft intressanta samtal där vi fått oss många goa skratt tillsammans med alla fantastiska gäster och personal.

Som avslutning på denna fina sommar hade vi en sommaravslutningsfest där alla gäster från

säsongen var välkomna tillbaka ut till Strannegården. Det serverades lättare tilltugg och bubblande dryck. David och Jeanette höll i underhållningen då de spelade gitarr och sjöng somriga låtar.

Jag vill tacka alla gäster som varit ute hos oss under sommaren och all personal som förgyllt tillvaron ute på Strannegården.

Varma hälsningar
Victoria Milger
er föreståndare på Strannegården
2023

B-cellernas roll vid Multipel Skleros

Den 30 maj var det internationella MS-dagen och detta uppmärksammade vi med vår årliga föreläsning.

I år hade vi en ny föreläsare, Igal Rosenstein som arbetar som neurolog på MS-Centrum på Sahlgrenska Universitetssjukhuset i Göteborg.

T-lymfocyter & B-lymfocyter

Ämnet för kvällen var att kolla närmare på B-cellernas betydelse för utveckling och behandling av MS. Igal gick igenom vad B-celler är, vad de har för funktion, vilken roll de spelar vid just MS och hur B-celler kan användas för att kunna ställa en diagnos. Han visade bild på utveckling av olika blodceller som alla utvecklas från en typ av stamceller som finns i benmärgen. Dessa blodceller utvecklar olika typer av celler som ingår i immunförsvaret, men han valde att fokusera på just lymfocyterna (vita blodkroppar). Lymfocyterna består av T-lymfocyter och B-lymfocyter som båda är oerhört viktiga för vårt immunförsvaret.

Igal berättade att tidigare talades det mycket om just T-lymfocyternas påverkan vid MS, men nu har det mer och mer de senaste åren blivit fokus på B-lymfocyternas roll vid MS. Han förklarade att idag vet de att B-lymfocyterna kan orsaka nervskada både indirekt och direkt. Hans föreläsning fokuserade mestadels på just B-lymfocyten och utsöndringen av antikroppar. Att se på dessa antikroppar ger läkarna viktig såväl diagnostisk som prognostisk information om sjukdomen.

Epstein-Barr-Virus

Igal förklarade att senaste åren har det blivit alltmer känt att Epstein-Barr-virus (EBV) är en

av de absolut viktigaste riskfaktorerna för att utveckla MS. Detta virus är vanligt att drabbas av, särskilt i barndomen och hela 95 % av världsbefolkningen har haft det utan att kanske ens veta om det. EBV i kombination med andra riskfaktorer såsom rökning, D-vitaminbrist, viss genetik med mera kan leda till att öka risken för att utveckla MS. Han berättade om en studie som presenterats i den medicinska tidningen "Science", där forskarna studerat sambandet EBV och MS och dragit slutsatsen att man inte kan utveckla MS utan att ha haft EBV.

IgG & IgM

Igal förklarade att B-cellerna producerar fem olika typer av antikroppar, men att det främst är IgG och IgM som har inverkan vid MS. 95 % av de med sjukdomen har antikropparna IgG i sitt nervsystem och hela 30 % av dessa har även produktion av IgM.

B-cellsrelaterade biomarkörer

Igal förklarade att under många år trodde forskare att MS endast drabbade den vita substansen i hjärnan, där nervtrådarna som sköter själva kommunikationen mellan nervcellerna i hjärnbarken finns. Idag vet de att vid MS påverkas även den grå substansen (hjärnbarken) i hjärnan, där nervcellernas cellkroppar finns och är

även platsen där B-cellerna finns och driver på inflammationen vid MS.

Han gick igenom B-cellsrelaterade biomarkörer som de använder och hur de används för MS-diagnostik. Oligoklonala band (består av antikropparna IgG från B-celler), Kappa fria lätta kedjor/Kappa-index (överproduktionen från utsöndring av B-celler vid produktion av antikroppar) och Immunglobulin M (IgM) är tre biomarkörer som används för att mäta nivåerna av antikropsproduktionen i ryggsvätska.

Oligoklonala Band

Oligoklonala band har forskarna känt till sedan 50-talet och använt för att kunna se på IgG-produktionen i nervsystemet. Igal tog upp McDonaldkriterierna som kom 2001, vilket är en internationell modell som gör att alla läkare kan göra en likvärdig bedömning vid fastställande av diagnosen MS. Den innehåller ett flertal kriterier om bedömning utifrån symtom, magnetröntgen och ryggsvätskeprov. De ser på spridning i tid (att skadorna skett vid olika tidpunkter) och "spridning i rum" (skador på olika områden i centrala nervsystemet). Sedan 2017 är förekomst av Oligoklonala band med i kriterierna för att få svar på spridning i tid och med hjälp av magnetröntgen kan de se på spridning i rum. Tack vare att oligoklonala

band ingår i kriterierna så kan de ge en betydligt tidigare diagnos, vilket gör att patienten kan få starta medicinering snabbare.

Igal förklarade att Oligoklonala band förvisso är en bra metod, men att det är tidskrävande då någon måste sitta och räkna antalet band som ibland kan vara suddiga och svårräknande.

Kappa-index

Igal förespråkade användandet av att mäta Kappa fria lätta kedjor/ Kappa-index istället för Oligoklonala band. Att använda sig av Kappa-index ökar känsligheten, då den ger en exakt siffra och kan uppmätas redan tidigt i sjukdomen. Nivån av Kappa fria lätta kedjor har i studier visats vara betydligt högre hos personer med MS än hos kontrollgruppen utan MS. Igal förklarade att när de på MS-Centrum misstänker MS, så gör de numera alltid mätning av Kappa-index.

Med hjälp av Kappa-index kan de se både kortsiktigt och långsiktigt på sjukdomsutvecklingen. Höga nivåer signalerar att MS-behandlingen inte är tillräcklig utan att patienten är i behov av upptrappning i medicinering. Studier har visat att väldigt höga nivåer även ökar risken för nytt skov inom en snar framtid. Likaså på klinisk försämring upp till nivå tre på funktionsskalan EDSS (0-10), vilket innebär en måttlig påverkan på den neurologiska funktionen, förklarade Igal.

Han sade att allt fler forskare tycker att Kappa-index borde bli ett av diagnoskriterierna såsom Oligoklonala band visar spridning i tid så skulle Kappa-index också kunna användas för detta. Att inkludera denna biomarkör till kriterierna skulle göra att de ännu tidigare kan se att det är MS, då Kappa-index är hög redan i ett tidigt skede av sjukdomen.

Kognitiv förmåga

Igal berättade att ett område som blivit alltmer populärt att studera och mäta är den kognitiva funktionen och en sådan studie har han med flera genomfört. Studien undersökte om höga nivåer av Kappa-index kan förutsäga försämring av den kognitiv förmåga vid skovvisförlöpande MS. De använde sig av ett test som heter SDMT (symbol digits modalities test) som mäter processhastigheten. Resultatet visade att testpersonerna med mycket höga nivåer av Kappa-index löpte tio gånger så hög risk att utveckla kognitiva nedsättningar.

NEDA, EDA och PIRA

Han talade om NEDA (no evidence of disease activity), vilket betyder att det inte föreligger någon uppenbar sjukdomsaktivitet. Begreppet består av tre olika delar. Det skall inte förekomma skov eller nya förändringar på magnetkamera, samt ingen försämring av din neurologiska status och funktionsförmåga. NEDA är det tillstånd som läkarna hela tiden strävar efter, då det är bevis på att din sjukdom är stabil och att din medicinering fungerar.

Vid studie gjord kring Kappa-index konstaterades att den gruppen som hade höga nivåer av Kappa-index också uppvisade EDA (evidence of disease activity), vilket innebär att de vid uppföljningen uppvisade inflammatorisk sjukdomsaktivitet. De kunde också se att höga nivåer av Kappa-index även gör att gruppen löpte större risk att utveckla PIRA (progression independent of relapse activity), vilken påminner om progressiv MS. Vid PIRA sker en smygande försämring över tid trots att patienten står på effektiv behandling och inte uppvisar några tecken på inflammatoriska aktivitet eller nya skov. Igal förklarade att detta begrepp har blivit alltmer aktuellt och att flera studier undersöker detta.

Immunglobulin M

Igal nämnde tidigt i föreläsningen att 95 % av de med MS har antikropparna IgG i sitt nervsystem men att hela 30 % av dessa även har produktion av IgM. Han förklarade att anledningen till att de har IgM-produktion dock inte är helt känd, men närvaron av IgM-antikroppar avspeglar en ökad risk för att drabbas av ett mer allvarligt sjukdomsförlopp. Detta gör att IgM en viktig biomarkör att se på för att kunna ställa en prognos för förloppet poängterade Igal.

Han talade om CIS (clinically isolated syndrome), vilket är när en person haft ett skov men inte uppfyller kriterierna för MS ännu. En studie gjord på personer med CIS visade att de patienter som hade förekomst av IgM i ryggvätskan hade större risk att utveckla MS. Likaså de som redan hade MS och hade denna antikropp i ryggvätskan, löpte större risk att behöva trappa upp medicinering på grund av risk för sjukdomsaktivitet trots att de stod på behandling.

En annan studie visade att förekomst av IgM ger en större risk att utveckla EDSS 3 (måttlig påverkan på gångförmågan) och till och med EDSS 6 (beroende av gånghjälpmedel) över tid. Igal förklarade att hos personer som har förekomst av IgM ofta också uppvisar höga nivåer av biomarkören Neurofilament light (nervprotein från döda nervceller som återfinns i nervsystemet). De som har både höga nivåer av IgM och Neurofilament light tidigt i sjukdomen löper större risk att utveckla sjukdomsaktivitet och högre nivå av funktionsnedsättning än andra.

B-cellernas inverkan vid behandling

Många av de effektiva behandlingarna mot MS riktar in sig på proteinet CD20, vilken finns på ytan av många av kroppens B-celler. Dessa anti-CD20 behandlingar som togs upp var Mabthera, Ocrevus och Kesimpta. Dessa är

de mest effektiva behandlingarna för skovvisförlöpande MS som finns förklarade Igal. Ocrevus är dessutom den enda behandlingen som har visad effekt för att bromsa utvecklingen vid primär progressiv MS. Det som dessa mediciner gör är att påverka B-cellerna fram till dess att de nått den sista mognadsfasen, vilket gör att de inte påverkar plasmacellerna som producerar själva antikropparna.

Han presenterade nya behandlingsstrategier för att angripa

B-cellerna, så kallade Brutons tyrosinkinashämmare (BTK-hämmare). Dessa påverkar B-cellerna på ett sådant sätt att de blockerar Brutons tyrosinkinasa, vilka är viktiga i utvecklingen av B-celler och en avgörande roll i överföringen av signaler. Det finns ett flertal olika BTK-hämmare som just nu genomgår fas 3- och fas 4-studier och som inom kort kommer att finnas ute på marknaden förklarade Igal. Flera av dessa kan ta sig från blodet direkt in i nervsystemet och på så sätt påverka bland

annat B-cellerna. Dessa mediciner skulle kunna bli effektiva behandlingar vid progressiv MS.

Igals föreläsning var intressant, informativ och gav hopp inför framtiden på många plan.

Caroline Persson
Kompassen, Råd & Stöd

Du kommer väl till Strannegården 6 - 8 oktober!?

Mer information hittar du i Kontakten nr 5 eller på vår hemsida

Efterlysning!

Medlem letar efter en psykolog som är bra på smärta. Kontakta kansliet om du har information, tel. 031-711 38 04.

Tack på förhand!

ANNONS

GODA HJUL!

Unika pepparkaksformar med funkisfokus

Svensk design

funkibator förlag

Beställ på www.funkibatorforlag.se

POSTTIDNING B

Avsändare: Neuroförbundet Göteborg
Gruvgatan 8, vån 4
421 30 Västra Frölunda

Kansliet

Adress Gruvgatan 8, vån 4
421 30 Västra Frölunda
Telefon 031-711 38 04
E-post info.gbg@neuro.se
Hemsida neuro.se/goteborg
Plusgiro 1 21 30-1
Bankgiro 5416-5840
Swish 123 237 30 66
Öppettider Mån-tors, kl. 10-15
Telefontid Mån-tors, kl. 10-12, 13-15

Kanslipersonal

Madeleine Kyllerfeldt
Caroline Persson
Teresé Antonsson
Ann-Christin Östlund

Kompassen

Caroline Persson
E-post kompassen.gbg@neuro.se

Kontakten & Hemsidan

Ann-Christin Östlund
E-post kontakten.gbg@neuro.se

Annonser & material

Kontakta kansliet

Tryckeri At Event Sweden AB

D&J Strannegården

Adress Jojos väg 33
439 31 Onsala
Telefon 031-774 01 83

Neuroförbundet Borgen

Lokalavdelning i Kungälv

Lena Larsson 0702-71 50 55
Lars-Gunnar Andersson 0767-98 12 67

Neuroförbundet Västra Götaland

Adress Kapellvägen 1 A
451 44 Uddevalla
Telefon 0793-37 10 08
E-post va-gotaland@neuro.se

Styrelsen 2023

Ordförande	Kent Andersson	0708-88 03 10
Vice ordförande	Sara Ekström	0703-08 83 26
Kassör	Agneta Rapp	0733-25 90 96
Ledamot	Lars Blomqvist	0768-52 15 43
	Mattias Lärk	0735-26 56 06
	Margaretha Sahlin	0709-81 54 63
	Desiée Chalmers	0735-57 58 08

Suppleanter	Claes Olsson	0706-40 45 07
	Erik Dahlström	
	Tor Farbrot	

Adjungerad sekreterare	Madeleine Kyllerfeldt
-------------------------------	-----------------------

Valberedningen	Sara Ekström
	Madeleine Kyllerfeldt
	Margareta Svensson

Kontaktpersoner för olika diagnoser

(För övriga diagnoser - kontakta kansliet.)

CP	Daniel Lindstrand	
Migrän	Gunnel Mikaelsson	0702-31 77 14
MS	Mattias Gustavsson	
Myositer	Lena Hellman	031-15 26 89
Narkolepsi	Lois Bisjö	0709-26 18 80
NMD	Eva Östholm	
Parkinson	Roar Vik	0734-33 16 66
Polyneuropati (CIDP)	Mikael Fognäs	mikael.fognas@neuro.se
SMA	Lars Blomqvist	0768-52 15 43
Spasmodisk dysfoni	Gunilla Koch	0739-55 45 80

MS, övriga språk

Spanska, Italienska, Engelska samt alla språk från tidigare Jugoslavien

Kontaktperson	Desirée Chalmers	0735-57 58 08
----------------------	------------------	---------------

Förbundskansliet

Besöksadress Neuroförbundet, Ågatan 12 C, 172 62 Sundbyberg
Postadress Box 4086, 171 04 Solna
Telefon 08-677 70 10
E-post info@neuro.se
Hemsida www.neuro.se

För övriga kontaktuppgifter, kontakta kansliet

För dig som inte redan är medlem i Neuroförbundet

Bli medlem i Neuroförbundet Göteborg och ta del av allt vi har att erbjuda!

Årsavgiften 2023 är 360 kr för medlem med eller utan neurologisk diagnos. För anhörig/närstående till fullbetalande medlem är avgiften 180 kr. Vid frågor kontakta kansliet tel 031-711 38 04 eller e-post: info.gbg@neuro.se

Stötta gärna

Muskelfonden

Insamlingsstiftelsen Forskningsfonden för Neuromuskulära Sjukdomar, tel 0736-72 08 24
Plusgiro: 90 08 39-2 Swish: 9008392

Stiftelsen Göteborgs MS-förenings Forsknings & Byggnadsfonder

Vill du skänka en gåva till vår lokala MS-forskning
Plusgiro: 1 21 30-1